

ПРЕАМБУЛА

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет) визнає дотримання норм етичної поведінки всіма членами університетської спільноти однією з важливих передумов успішної реалізації своєї місії – здійснення вагомого внеску в суспільний розвиток через дослідження, генерування нових знань, їх поширення та підготовку соціально відповідальних, креативних особистостей і конкурентних фахівців.

З метою розвитку єдиної організаційної культури Університету та з урахуванням суспільного запиту щодо високих морально-етичних якостей фахівців було розроблено й ухвалено Вченою радою «Етичний кодекс Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Кодекс).

Даний Кодекс розроблено відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про запобігання корупції» та іншого законодавства України, Статуту та внутрішніх нормативно-правових актів Університету.

Норми Кодексу не скасовують і не замінюють положень чинного законодавства.

1. СФЕРА ДІЇ КОДЕКСУ

Кодекс визначає ключові цінності, основні принципи й стандарти етичної поведінки. Дія Кодексу поширюється на всіх членів університетської спільноти, якими є всі учасники освітнього процесу в Університеті, та на треті особи (роботодавці, представники бізнес-структур, наукова й академічна спільноти, громадські об'єднання, державні установи тощо).

Учасниками освітнього процесу в Університеті є наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються; фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу; інші працівники.

Від членів університетської спільноти, кожен з яких несе частку спільної відповідальності за реалізацію місії Університету, очікується дотримання норм Кодексу у взаємовідносинах, із зовнішніми партнерами Університету та широкою громадськістю.

2. ЦІННОСТІ ТА ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ УНІВЕРСИТЕТУ

Ключовими цінностями Університету, на яких базуються організаційна культура та стандарти етичної поведінки, є такі:

- академічна свобода;
- інституційна автономія;
- якість та цілісність наукової й освітньої діяльності;
- повага до соціально-культурного розмаїття;

– збалансований розвиток.

В основу Кодексу покладено такі загально етичні принципи:

- довіра та співпраця;
- порядність і справедливість;
- академічна доброчесність;
- критичний аналіз і повага до обґрунтованих думок;
- готовність до змін та прагнення постійного вдосконалення;
- законність, підзвітність і прозорість;
- спільна й індивідуальна відповідальність за результати діяльності.

Етичними принципами, згідно з Законом України «Про запобігання корупції» є:

- законність;
- пріоритет інтересів;
- політична нейтральність;
- неупередженість;
- толерантність;
- об'єктивність;
- компетентність та ефективність;
- формування довіри;
- конфіденційність;
- утримання від виконання незаконних рішень чи доручень;
- недопущення конфлікту інтересів;
- запобігання одержанню неправомірної вигоди або дарунка.

3. ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ

3.1. Загальні (спільні) етичні стандарти.

Усвідомлюючи високий статус представника університетської спільноти, сповідуючи цінності Університету та керуючись етичними принципами й моральними нормами, кожен її член має:

- дотримуватись вимог чинного законодавства України, нормативних актів Університету та загальноприйнятих правил поведінки;
- шанувати історію, традиції, ім'я і символіку Університету;
- сприяти ефективній діяльності Університету, підтриманню його позитивного іміджу та репутації як провідного науково-дослідницького, освітнього та культурного центру;
- поважати права і свободи, честь і гідність особистості, не допускати домагань, приниження, експлуатації будь-якого характеру;
- коректно, ввічливо, толерантно й уникаючи дискримінації ставитись до кожного члена університетської спільноти спільноти та гостей Університету, незалежно від статі, віку, посади, статусу, культурних, расових, національних відмінностей, соціального або географічного походження, стану здоров'я, політичних поглядів, релігійних переконань тощо;
- дотримуватись норм мовного етикету та правил ділової письмової й усної комунікації;

- дотримуватись принципу академічної доброчесності, зокрема утримуватись від списування, плагіату, фальсифікації та/або допомоги іншим у таких діях, коректно цитувати й наводити джерела інформації, яка використовується в науково-освітній діяльності;
- бути пунктуальним, своєчасно реагувати на запити інших членів університетської спільноти, партнерів Університету та/або представників широкої громадськості, дотримуватись встановлених термінів виконання завдань і взятих зобов'язань;
- ефективно й раціонально використовувати ресурси (людські, матеріальні, фінансові, інтелектуальні тощо) Університету та сприяти збалансованому розвитку;
- відповідально й ощадливо використовувати майно та обладнання Університету (приміщення, меблі, комп'ютерну техніку, телекомунікаційне і мультимедійне обладнання, бази даних, мережі тощо) за прямим призначенням у науково-освітніх цілях, під час виконання посадових обов'язків та/або для професійного розвитку;
- ставитись з довірою та вимогливістю один до одного, обмінюватись досвідом та інформацією в межах університетської спільноти, надавати необхідну підтримку для досягнення найкращих результатів діяльності;
- виявляти ініціативу щодо підвищення якості науково-освітньої діяльності;
- утримуватись від поширення неправдивої та/або неперевіреної інформації про Університет або членів університетської спільноти, розкриття конфіденційної інформації та персональних даних інших осіб;
- не виступати від імені Університету або його структурного підрозділу без спеціальних повноважень;
- утримуватись від будь-яких форм корупції (зловживання повноваженнями з метою одержання неправомірної вигоди та/або прямого чи опосередкованого пропонування такої вигоди іншим) та повідомляти керівництво Університету про будь-які прояви корупції, дотримуватися правил етичної поведінки, визначених Розділом VI Закону України «Про запобігання корупції», інших вимог антикорупційного законодавства України;
- дотримуватись правил безпеки, гігієни праці, підтримувати чистоту і порядок та здоровий спосіб життя;
- вирішувати конфліктні ситуації конструктивно, в атмосфері взаєморозуміння та поваги, предметно та справедливо;
- в усіх ситуаціях як в межах, так і за межами Університету утримуватись від будь-яких дій і висловлювань, які суперечать етичним нормам і можуть завдати шкоди іншим людям та/або репутації, майну, фінансовому стану Університету.

3.2. Специфічні етичні стандарти.

Дотримуючись загальних (спільних) етичних стандартів, окремі групи університетської спільноти мають також узгоджувати поведінку з відповідними специфічними етичними стандартами.

3.2.1. Керівники всіх рівнів мають:

- виявляти лідерські якості та високий професіоналізм, бути взірцем етичної поведінки та допомагати іншим членам університетської спільноти у розвитку такої поведінки;
- поширювати ключові цінності серед співробітників і студентів, впроваджувати культуру постійного вдосконалення у науково-освітню практику;
- дбати про ефективне використання ресурсів і враховувати економічні та науково-освітні інтереси Університету в своїй діяльності;
- докладати зусилля для забезпечення належних умов роботи співробітників та навчання студентів;
- підтримувати баланс між реалізацією права академічної свободи та забезпеченням продуктивної науково-освітньої діяльності Університету;
- сприяти відкритості та прозорості науково-освітнього пошуку;
- вживати заходів щодо профілактики порушень норм законодавства, етичних принципів та стандартів поведінки;
- заохочувати співробітників до постійного вдосконалення робочих процесів та надання пропозицій щодо покращень;
- проводити регулярне оцінювання стану організаційної культури та виконання норм Етичного кодексу в Університеті.

3.2.2. Науково-педагогічні працівники мають:

- визнавати, поважати і забезпечувати свободу думки і слова учасників освітнього процесу;
- здійснювати професійну діяльність на високому якісному рівні, підвищувати наукову кваліфікацію і викладацьку майстерність;
- дотримуватись педагогічної етики;
- дотримуватись принципів наукової етики, уникаючи плагіату, привласнення наукових ідей з неопублікованих джерел, фальсифікацій;
- вказувати свою належність до Університету під час опублікування результатів власних наукових досліджень та навчально-методичних робіт, виконаних у межах трудових та інших договірних відносин з Інститутом;
- об'єктивно і справедливо оцінювати результати наукової та освітньої діяльності;
- утримуватись від відносин, які можуть заважати ефективному навчанню та об'єктивному оцінюванню результатів наукової та освітньої діяльності, зокрема, комерційного партнерства, відносин боржника та кредитора, непередбаченої винагороди тощо.

3.2.3. Адміністративні працівники та допоміжний персонал мають:

- сумлінно виконувати професійні обов'язки на високому якісному рівні;

- створювати сприятливі умови для ефективної діяльності всіх членів університетської спільноти, розкриття творчого потенціалу учасників науково-освітнього процесу, розвитку організаційної культури;
- мінімізувати бюрократичні процедури до рівня, який забезпечить продуктивність роботи членів університетської спільноти;
- проводити аналіз внутрішньої діяльності та процесів з метою виявлення можливостей їх покращення, запобігання порушень етичних стандартів.

3.2.4. Здобувачі вищої освіти мають:

- використовувати всі можливості, які пропонує Інститут, для набуття фахових компетенцій та особистісного розвитку;
- самостійно, уникаючи плагіату й фальсифікацій та дотримуючись встановлених вимог, виконувати письмові роботи й інші завдання;
- утримуватись від списування та/або використання будь-яких недозволених матеріалів, носіїв інформації чи технічних засобів під час заходів проміжного і підсумкового контролю;
- утримуватись від створення перешкод навчальному процесу, зокрема, від зайвих розмов, використання мобільних телефонів під час занять тощо;
- не надавати прямо або опосередковано неправомірну вигоду чи подарунок іншим членам університетської спільноти з метою схилити їх до протиправного використання службових повноважень;
- повідомляти керівництво Університету про будь-які прояви корупції;
- надавати підтримку іншим студентам, зокрема студентам молодших курсів, у процесі навчання, їх адаптації до студентського життя тощо.

3.2.5. Батьки здобувачів вищої освіти.

Очікується, що ключову роль у формуванні етичної поведінки здобувачів вищої освіти відіграють їхні батьки або опікуни/піклувальники через формування усвідомлення необхідності дотримання законів, чинних у суспільстві морально-етичних норм та цінностей; утвердження поваги до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини та до соціально-культурного розмаїття; формування культури діалогу, життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді, ощадливого ставлення до довкілля; сприяння розвитку здібностей, виховання відповідального ставлення до фізичного і психічного здоров'я та навичок здорового способу життя.

3.2.6. Стандарти етичної поведінки щодо партнерів Університету та третіх сторін.

Кожен член університетської спільноти має:

- дотримуватись загальних (спільних) і специфічних стандартів етичної поведінки;
- ввічливо та з повагою ставитись до партнерів і гостей Університету;

- відповідально ставитись до розвитку відносин з партнерами, спонсорами Університету, органами влади, професійними мережами тощо;
- забезпечувати прозорість використання спонсорської допомоги Університету, отриманої у формі грошей, матеріальних цінностей або послуг;
- не використовувати свої службові повноваження, становище, будь-яке державне та власне майно або кошти Університету в приватних інтересах або з метою одержання неправомірної вигоди;
- з розумінням ставитись до культурних особливостей та стандартів етичної поведінки іноземних партнерів і гостей Університету.

4. СТАНДАРТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ КОРУПЦІЇ

Відповідно до положень розділу VI Закону України «Про запобігання корупції» кожен член університетської спільноти під час виконання своїх службових повноважень зобов'язаний:

- неухильно додержуватися вимог чинного законодавства та загальноновизнаних етичних норм поведінки, бути ввічливими у стосунках з громадянами, керівниками, колегами і підлеглими;
- дотримуватися політичної нейтральності, уникати демонстрації у будь-якому вигляді власних політичних переконань або поглядів, не використовувати службові повноваження в інтересах політичних партій чи їх осередків або окремих політиків;
- не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала їм відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, крім випадків, встановлених законом;
- діяти неупереджено, незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої політичні погляди, ідеологічні, релігійні або інші особисті погляди чи переконання;
- сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконувати професійні обов'язки, рішення та доручення органів і осіб, яким вони підпорядковані, підзвітні або підконтрольні, не допускати зловживань та неефективного використання державної власності, коштів і майна Університету;
- утримуватися від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать закону, незважаючи на приватні інтереси.

У разі отримання для виконання рішень чи доручень, які особа вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам, вона повинна негайно в письмовій формі повідомити про це ректора Університету.

5. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом та обов'язками члена університетської спільноти, що впливає/може вплинути на

об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання своїх повноважень та може призвести до негативних наслідків для інших членів університетської спільноти чи Університету загалом і порушити при цьому визначені цим Кодексом етичні принципи та стандарти поведінки.

Для уникнення порушень етичних стандартів унаслідок конфлікту інтересів кожен член університетської спільноти має:

– відмежовувати свою позауніверситетську діяльність та приватні інтереси від посадових обов'язків в Університеті. Виконання зовнішніх контрактних та грантових зобов'язань не повинно вступати у конфлікт зі здійсненням основних видів діяльності;

– уникати конфлікту інтересів, які можуть виникнути через приватні відносини (сімейні, родинні, дружні) з іншими членами університетської спільноти. У разі появи такого конфлікту інтересів необхідно знаходити прозоре та справедливе для всіх рішення. Прийняття рішень, що впливають на інтереси більшості членів університетської громади, має спиратись на їх попереднє громадське обговорення. У разі виникнення ситуацій та/або питань, не врегульованих цим Кодексом, член університетської спільноти може проконсультуватись у керівника, а за необхідності в уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції Університету.

Для зовнішнього врегулювання реального або потенційного конфлікту інтересів застосовуються норми Закону України «Про запобігання корупції».

6. ВИЗНАННЯ КОДЕКСУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЮ СПІЛЬНОТОЮ

Дотримання норм поведінки, встановлених цим Кодексом, є моральним обов'язком кожного члена університетської спільноти.

Кожен повинен знати Кодекс та керуватися ним у повсякденному житті. Незнання чи незгода з етичними нормами не є виправданням неетичної поведінки.

В Університеті заохочується поведінка, яка варта визнання та наслідування, як взірцева.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Усвідомлюючи високий статус представника університетської спільноти, сповідуючи цінності Університету та керуючись етичними принципами й моральними нормами, кожен її член має дотримуватись вимог чинного законодавства України, нормативних актів Університету та загальноприйнятих правил поведінки.

Вимоги цього Кодексу є обов'язковими для всіх працівників Університету з моменту їх призначення на посаду, а для здобувачів вищої освіти з моменту зарахування їх до лав студентської громади.

Кодекс в першу чергу має сприяти оптимальній організації навчально-виховного процесу та наукової діяльності в Університеті, а не бути спрямованим на покарання та обмеження.

Оцінка дотримання правил професійної етики та поведінки працівників Університету та здобувачів вищої освіти може надаватися при підготовці характеристик та рекомендацій, під час проведення атестації, при вирішенні питань щодо конкурсного обрання на посаду чи зарахуванні до кадрового резерву тощо.

Порушення цих правил працівниками Університету є підставою для застосування щодо них комплексу заходів громадського впливу та за наявності ознак юридичної відповідальності інших заходів, передбачених чинним законодавством.

Конкретні види санкцій та способи дисциплінарного впливу передбачені чинним законодавством України та Правилами внутрішнього розпорядку Університету.

Розроблено:

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції, юрисконсульт 1 кат.

С. А. Гупалов

Погоджено:

Проректор з НІР

В. М. Павленко

Проректор з НР

В. В. Павліков

Проректор з АГД

О. М. Бугаєнко

Помічник ректора з забезпечення якості освіти

Ю. А. Воробйов

Помічник ректора з інноваційної діяльності

С. Є. Маркович

Начальник відділу навчально-виховної роботи

В. Л. Краснопольський

Начальник відділу кадрів

О. М. Дурнев

Начальник юридичного відділу

В. А. Цимбалістий

Голова ППО

Ю. І. Жебель